

**СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА СТАН ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ
В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ**

Симоненко Сергій Миколайович, курсант факультету підготовки кадрів спеціальних підрозділів Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник старший викладач кафедри гуманітарної та правової підготовки факультету підготовки кадрів спеціальних підрозділів Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Пендюра М.М.

Сучасна організована злочинність становить небезпеку не лише національним інтересам окремих держав, а й пряму загрозу міжнародній безпеці, набуваючи транснаціонального характеру. Особливу небезпеку організована злочинність утворює для країн із нестабільною соціально-політичною та економічною обстановкою, що знаходяться у стані економічної і політичної трансформації до яких належить й Україна.

Проникаючи в органи законодавчої влади і державного управління, у правоохоронні та судові установи, організована злочинність лобіює у них свої злочинні інтереси, посягаючи на цілий комплекс найбільш значимих соціальних цінностей, таких як: життя і здоров'я, честь і гідність, моральність і духовність, недоторканність і безпека людини, суспільства і держави, приватна, суспільна і державна власність, громадський порядок тощо. Тому підвищення ефективності боротьби з нею є одним з найважливіших завдань, що впливає з оцінки сучасної кримінальної ситуації в країні.

Необхідно удосконалити стратегію і тактику оперативно-розшукової та аналітичної роботи, всебічно вивчати криміногенні ситуації. Назріла потреба централізованого обліку ватажків кримінального середовища, встановлення за ними постійного контролю, у тому числі в пенітенціарних установах.

Питання боротьби з організованою злочинністю мають широко висвітлюватись у засобах масової інформації. Активна протидія їй на загальносоціальному і спеціально-кримінологічному рівнях профілактики при чіткій взаємодії всіх її суб'єктів, тісному міжнародному співробітництві у цій сфері дасть змогу значно скоротити прояви організованої злочинності та мінімізувати її небезпеку для суспільства.

Метою наукової розробки є аналіз сучасного стану організованої злочинності в Україні, причини її виникнення, шляхи та умови профілактики, боротьба з нею на всіх рівнях соціуму.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

1. Дослідити генезу явища «організована злочинність» та подати сучасні погляди на стан розробки цієї проблеми в Україні.

2. Чітко окреслити причини та умови вчинення злочинів організованого характеру.

3. Визначити організаційно-правові аспекти та форми профілактики організованої злочинності.

4. Подати повну класифікацію суб'єктів попередження злочинності.

5. Визначити форми координації діяльності правоохоронних органів щодо попередження злочинності.

6. Назвати основні напрямки профілактичної діяльності правоохоронних органів по боротьбі із організованою злочинністю із наведенням розширеної характеристики найбільш дієвих заходів.

Об'єктом дослідження виступає «організована злочинність» як соціальне явище, її генеза, причини та умови вчинення злочинів організованого характеру, її структура, а предметом дослідження є сучасні погляди на стан організованої злочинності в Україні та організаційно-правові заходи її мінімізації і контролю.

Виділяють два основних напрямки правового регулювання профілактики злочинності.

Перший напрямок має «матеріальний» характер і полягає у впливі за допомогою права на криміногенні фактори зовнішнього середовища, що прямо чи опосередковано детермінують злочинну поведінку, з метою їх усунення.

Другий напрямок має «процесуальний» характер і полягає в юридичному закріпленні прав і обов'язків органів, уповноважених осіб і громадян-суб'єктів запобігання злочинам, у встановленні змісту та порядку здійснення запобіжних заходів.

Суб'єктами профілактики злочинності (злочинів) є органи, установи, організації, підприємства, а також посадові особи (службовці) й окремі громадяни, на яких законом покладено завдання та функції із виявлення, усунення, послаблення, нейтралізації причин і умов, які сприяють існуванню та поширенню злочинності загалом, певних видів і конкретних злочинів, а також утримання від переходу на злочинний шлях та забезпечення ресоціалізації осіб, схильних до вчинення злочинів (рецидиву).

Дуже важливою щодо профілактики є заохочувальна норма, згідно з якою від кримінальної відповідальності звільняється особа (крім організатора або керівника злочинної організації, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 255 КК України), яка добровільно заявила про створення злочинної організації або участь у ній та активно сприяла її розкриттю (ч. 2 ст. 255 КК України).

В Україні право здійснювати проникнення в злочинну групу негласного працівника оперативного підрозділу або особи, яка співробітничав з останнім, із збереженням в таємниці достовірних даних щодо їх особистості передбачено пп. 8,13 ч. 1 ст. 8 ЗУ "Про оперативно-

розшукову діяльність", а також ст. 14 ЗУ "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю". Зокрема, у п. 8 ч. 1 ст. 8 ЗУ "Про оперативно-розшукову діяльність" зазначається, що уповноважені оперативні підрозділи мають право здійснювати проникнення в злочинну групу негласного працівника оперативного підрозділу або особи, яка співробітничав з останнім, із збереженням в таємниці достовірних даних щодо їх особистості.

Введення негласного співробітника в організовані злочинні угруповання здійснюється за наявності відомостей про організовану злочинну діяльність. Введення штатного негласного працівника або іншої особи в злочинне середовище потребує проведення таких організаційних заходів, як підбір і підготовка кандидата на впровадження, оперативне прикриття особи, що виконує завдання із розкриття злочинної діяльності організованої злочинної групи чи організації та здійснення управління його діяльністю, матеріальне й технічне забезпечення негласної слідчої (розшукової) дії, адаптація особи, після завершення виконання спеціального завдання до життя у звичайних умовах.

Таким чином, удосконалення економічних, політичних, соціальних, ідеологічних, духовних та інших відносин, що відбувається у процесі побудови правової держави, є тим чинником, який підриває корені організованої злочинності. У боротьбі з цим явищем першочергового значення набувають загальносоціальні заходи удосконалення правоохоронної діяльності, для чого потрібно:

- завершити радикальну реформу економічної, соціальної, політичної та інших сфер суспільства на засадах чесної конкуренції та демократії, подолати глибоку кризу, в якій опинилась Україна при переході від адміністративно-командної системи господарювання до цивілізованої ринкової економіки;

- удосконалити управління державним майном і економічними процесами, зміцнити контроль за мірою праці та споживання, виключити відмивання коштів, отриманих незаконним шляхом;

- створити ефективну податкову систему, сприятливі умови для підприємницької діяльності, щоб громадяни мали реальну можливість працювати в рамках закону;

- запровадити попереднє вивчення банками фінансового стану фізичних та юридичних осіб, які звертаються з проханням про надання кредитів, а також мети, з якою ці кредити отримуються, та можливостей їх повернення;

- оскільки організована злочинність тісно пов'язана з корупцією, запровадити обов'язкове декларування доходів усіма державними службовцями.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. – 2012. – № 90–91. – 19 травня.

3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: станом на 17 січ. 2012 р. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

4. Закон України Про оперативно-розшукову діяльність: від 18 лютого 1992 року. – 1992. – № 22. – Ст. 303

5. Закон України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 35. – Ст. 359.

6. Кінаш Я. Використання організаційно-правових заходів – умова ефективності протидії злочинності. // Право України. – 2007 – №3. – С.118–121

7. Разінкін В.С. Проблеми теорії та правозастосування понять і термінів організованої злочинності та інших видів злочинів/ В.С. Разінкін // Російський слідчий. – 2008. - №14. – С.25-27

КРИМІНАЛЬНЕ ТАТУЮВАННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ СУБКУЛЬТУРИ

Федченко Марія Сергіївна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри історії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент
Клименко О.З.

Культура будь-якого суспільства – це не лише цінності, які визнані офіційними колами його представників, але й погляди, традиції, звичаї та спосіб життя окремих спільнот, у тому числі й кримінальних. Субкультура – це відносно самостійна частина у межах домінуючої культури, що сповідується визначеним колом осіб і має свої власні норми, вірування і цінності. Субкультура не існує поза межами «культури – доменіону», а найчастіше протиставляє себе загальноприйнятим правилам поведінки, але все ж є складовою культури [2]. Ціннісні орієнтації носіїв субкультури визначаються цінностями та соціальною практикою суспільства, що інтерпретуються і трансформуються відповідно до характеру субкультури (просоціальна, асоціальна, антисоціальна), віковими, соціально-професійними та іншими специфічними потребами її носіїв. Кримінальна субкультура – це сукупність духовних та матеріальних цінностей, які регламентують життєдіяльність осіб, об'єднаних у кримінальні групи [5].

Злочинність та кримінальні спільноти на всіх етапах розвитку суспільства суттєво впливали на його моральне здоров'я, саме тому субкультуру злочинців слід розглядати як невід'ємну частину загальносуспільної культури. Кримінальна субкультура – це спосіб життєдіяльності осіб, що об'єдналися в кримінальні групи і котрі дотримуються певних законів і традицій [1]. Соціальна шкода впливу кримінальної субкультури зумовлена тим, що вона кримінально деформує соціалізацію особистості та стимулює злочинну поведінку. Базовими складовими кримінальної субкультури є [1]: 1) «табелі про ранги»; 2) поведінкові атрибути («злочинські закони», тюремні закони, правила і традиції злочинного світу, прийняті в кримінальному середовищі); 3) комунікативні атрибути («арго», спеціальні жести, кримінальні